

REKOMENDACIJOS DĖL INTERNETO NARŠYKLĖSE KAUPIAMŲ ASMENS DUOMENŲ

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rekomendacijos dėl interneto naršyklėse kaupiamų asmens duomenų (toliau – Rekomendacijos) yra skirtos interneto paslaugų naudotojams (toliau – paslaugų naudotojai), besinaudojantiems elektroninių ryšių, informacinės visuomenės bei elektroninės bankininkystės paslaugomis per bendro naudojimo kompiuterius, bei interneto paslaugų teikėjams (toliau – paslaugų teikėjai), teikiantiems interneto prieigos paslaugas viešose vietose per bendro naudojimo kompiuterius.

2. Rekomendacijų tikslas – priminti paslaugų naudotojams pagrindines kryptis, kaip turi būti tvarkomi jų asmens duomenys ir informacija, sukaupta interneto sesijos metu, kad nebūtų pažeista paslaugų naudotojo teisė į privataus gyvenimo neliečiamumą, taip pat padėti užtikrinti paslaugų teikėjams tinkamas paslaugų priežiūros operacijas.

3. Rekomendacijos yra parengtos remiantis Tarptautinės darbo grupės duomenų apsaugai telekomunikacijose darbo dokumentu „Darbinis dokumentas dėl asmens informacijos, kaupiamos interneto naršyklių talpyklėse, naudojantis komercine ar vieša interneto prieiga per bendro naudojimo kompiuterius“, priimtu 38-ajame darbo grupės susitikime 2005 m. rugsėjo 6–7 d. Berlyne. Šiame dokumente pripažįstama, kad lankytojų, naršančių interneto naršyklėse per bendro naudojimo kompiuterius, paliekami asmens duomenys gali tapti nesaugūs, t. y. iškyla grėsmė jų privatumui.

II. PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOSE VARTOJAMOS SĄVOKOS BEI JŲ PAAIŠKINIMAI

4. **Podėlis** (angl. *cache*) – specialus aplankas, kuriame laikomos iš tinklo atsisiųstų dokumentų kopijos. Interneto naršyklių programos laikinai saugo paslaugų naudotojų lankyto interneto svetainių puslapių kopijas kompiuterio standžiajame diske. Šiuose podėliuose, arba taip vadinamose laikinose interneto rinkmenose (angl. *Temporary Internet Files*), saugomos dažniausiai lankomų svetainių kopijos, įrašai apie svetainėje naršytus puslapius, svetainėse įrašyti vartotojų vardai ir slaptažodžiai, informacija, kuri renkama paieškos laukeliuose, atsisiųstos programos, vaizdai, garsai, slapukai.

5. **Slapukai** (angl. *cookies*) – dalis duomenų, kurie gali būti saugomi bylose, įrašomose į interneto vartotojo standųjį diską, o jų kopijos laikomos svetainėje. Slapukuose gali būti saugoma įvairiausio pobūdžio informacija, kokią svetainės savininkas pageidauja į juos įtraukti: peržiūrėti puslapius, reklamos skelbimai, vartotojo identifikacinis numeris ir t. t. Slapukai gali būti naudingi, kai norima suteikti tam tikrą paslaugą per internetą arba palengvinti interneto naudotojo naršymą. Pavyzdžiui, tam tikros pagal užsakymą sukurtos svetainės naudoja slapukais, norėdamos nustatyti vartotojus kiekvieną kartą, kai jie sugrįžta į svetainę, taip vartotojams nereikia kiekvieną kartą registruotis svetainėje, kai jie nori pasitikrinti gautas naujienas.

6. **„Back“ mygtukas** – technologija, kuri naudojama visose interneto naršyklėse („*Microsoft Internet Explorer*“, „*Opera*“, „*Netscape*“, „*Mozilla Firefox*“ ir kt.) ir kurią naudojant galima sugrįžti į anksčiau parsisiųsdintus interneto puslapius.

7. **Interneto naršyklė** (angl. *browser*) – programa, skirta sklaidyti tinklo serverių (angl. *web server*) pateikiamą informaciją, dažniausiai naršant žiniatinklyje. Naudojantis interneto naršykle taip pat gali būti naršoma įmonės vidiniuose tinkluose (angl. *intranet*), asmeniniuose kompiuteriuose ar kituose šaltiniuose.

8. **Paslaugų naudotojo sesija** – paslaugų naudotojo prisijungimo laikas prie interneto prieigos.

9. Kitos Rekomendacijose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip nurodoma Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (Žin., 2004, Nr. 69-2382) 3 straipsnyje.

III. INTERNETO NARŠYKLIŲ KAUPIAMI DUOMENYS

10. Interneto naršyklės (toliau – naršyklės) įsimena informaciją, kuri, pildant anketas ir formas, pateikiama interneto svetainėse, o naršyklių slaptažodžių tvarkyklės įsimena svetainėse prašomų abonentų vardus bei slaptažodžius, todėl dar kartą apsilankius svetainėse duomenys išlieka kompiuterio atmintyje.

11. Naršyklėse kaupiama ši informacija bei duomenys:

11.1. informacija apie aplankytus tinklalapius (įrašoma aplankytų tinklalapių istorijos žurnale);

11.2. slapukai (įrašomi slapukų bylose);

11.3. informacija apie atsisiųstas vaizdo, garso, teksto bylas (įrašoma atsiunčiamų bylų žurnale);

11.4. aplankytų tinklalapių kopijos (įrašomos podėliuose);

11.5. anketų ir formų pildymo duomenys bei informacija, kuri renkama paieškos sistemų laukeliuose (įrašoma formų ir paieškos duomenų bylose);

11.6. svetainių prašomi abonentų vardai ir slaptažodžiai (įrašomi slaptažodžių tvarkyklėse).

IV. PRIVATUMO IR SAUGUMO PROBLEMS

12. Viešose vietose interneto prieiga yra realizuota per bendro naudojimo kompiuterius, todėl naršyklėse sukaupta informacija tampa prieinama visiems šiais kompiuteriais dirbantiems naudotojams. Interneto puslapis, jeigu nebuvo pašalintas, išlieka bendro naudojimo kompiuterio standžiajame diske ir gali būti prieinamas kitam paslaugų naudotojui naršyklės mygtuku „back“, peržiūrėjus naršyklės istorijos meniu ar tiesioginės paieškos būdu kompiuterio standžiajame diske.

13. Naujas paslaugų naudotojas, dirbdamas su tuo pačiu kompiuteriu, turi galimybę peržiūrėti atsisiųstas programas, įeiti į naršyklėje saugomus puslapius, gauti informaciją apie lankytus puslapius bei peržiūrėti šiuose puslapiuose paliktus ankstesniojo naudotojo asmens duomenis, pavyzdžiui: paslaugos vartotojo vardą, vartotojo vardą ir pavardę, elektroninio pašto adresą, sąskaitos kodą, sąskaitos kreditą ir t. t.

14. Papildoma rizika atsiranda tuomet, kai duomenys, surinkti paslaugų naudotojo sesijos metu, gali būti susieti su kita turima informacija apie tą patį naudotoją.

V. REKOMENDACIJOS

15. Interneto prieigos paslaugų per bendro naudojimo kompiuterius teikėjai turėtų užtikrinti paslaugų naudotojams, užbaigus sesiją, galimybę visiškai pašalinti bet kokią informaciją, surinktą paslaugų naudotojo sesijos metu.

16. Paslaugų naudotojui, baigus sesiją, turėtų būti suteikta galimybė ištrinti turinį iš istorijos bylų.

17. Paslaugų teikėjams reikėtų naudoti išpėjimą ar signalą (pavyzdžiui, iššokantį langą), atkreipiantį paslaugų naudotojo dėmesį į tai, jog baigiant sesiją reikia ištrinti turinį iš istorijos bylų.

18. Praktiniai patarimai paslaugų naudotojui, naršant skirtingomis naršyklėmis, pateikiami priede.

Parengė

Informacijos ir technologijų skyriaus

vyr. specialistas

Zigmantas Medutis

2006-11-06